TAARIFA POTOFU: UGHUSHI MBIZI NA UGHUSHI NAFUU

Warsha iliyoundwa na Yusuf Ganyana (twitter.com/flesymz) kwa ajili ya DiGITAL YOU 2022 (#DigitalYou)

Muda: Dakika 90

Swali muhimu

Unawezaje kujua ikiwa video ni ya kweli au la?

Lengo Kuu

Katika kipindi hiki, washiriki watajifunza jinsi teknolojia zinazobadilika zinavyoweza kutumiwa kusaidia kuunda media potofu kwa nia ya kuwadhuru watu na kueneza habari potofu.

Matokeo ya Kujifunza

Kufikia mwisho wa somo, washiriki wataweza:

- Kujifunza kuhusu ughushi mbizi na ughushi nafuu
- Kujifunza jinsi na kwa nini zinafanywa
- Kukaa chonjo dhidi ya habari zisizo sahihi.

Nyenzo za Kikao cha Mafunzo:

- Projekta na slaidi za uwasilishaji
- Tini za uwasilishaji endapo hakuna projekta
- Nakala za ratiba ya warsha
- Nakala za takrima na maagizo ya shughuli
- Vifaa vya kuandikia: mabango, kalamu za rangi ya chaki, kalamu, madaftari, noti zenye kunata
- Nakala ya karatasi ya mahudhurio
- Nakala za fomu ya idhini ya picha
- Nakala za fomu ya tathmini/utafiti

MUHTASARI WA MAFUNZO

Maendeleo ya kiteknolojia yamesababisha ubunifu wa kushangaza na rahisi kutumia; mtu yeyote aliye na simu mahiri msingi anaweza kuwa mbunifu wa maudhui kwa urahisi. Baadhi ya raia wa kidijitali, kwa upande mwingine, wanaweza kutumia teknolojia hiyo hiyo vibaya kwa sababu mbalimbali, zikiwemo taarifa potofu. Ili kuweka hili katika muktadha, 96% ya video za ughushi mbizi ni ponografia na vile vile huwalenga na kuwanyanyasa wanawake; Ufunuo wa habari tayari umeanza, na lazima tujifunze kuielekeza.

Matokeo yake, warsha iliundwa ili kuwasaidia wanafunzi katika kutambua hila hizo potofu kwa kuuliza maswali na kuthibitisha maelezo kabla ya kufikia hitimisho.

Warsha hii iliongozwa na Digital Enquirer kit. Tafadhali tembelea ukurasa huu ili kujifunza zaidi kuhusu hilo.

Aina ya warsha: Nje ya mtandao

MAELEZO YA UWEZESHAJI

UTANGULIZI - Dakika 10

- Mwenyeji anafafanua kanuni za utunzaji wa nyumba kama vile:
  - Mahali pa maliwato
  - Matumizi ya simu za mkononi
  - Idhini ya picha,
  - Kusaini karatasi ya mahudhurio
  - Kushiriki ratiba ya warsha
- Mwenyeji kuwakaribisha wawezeshaji
- Mwezeshaji kujitambulisha, atoe muhtasari mfupi wa warsha yaani kichwa, malengo, na matokeo yanayotarajiwa.
- Mwezeshaji anapaswa kufikia matarajio ya washiriki na kurekebisha somo ipasavyo.
- Mwezeshaji atoe muhtasari mfupi wa Tactical Tech na TAASISI ya GOETHE.

KICHOCHEO – Dakika 5

[KUMBUKA] Unaweza kutumia aina ya kichocheo hapa chini au kichocheo kingine chochote ambacho kinaweza changamsha washiriki na wanaweza kukihusisha nacho.

[ALIKA] Kila mshiriki ajitambulishe na aeleze ni nani na kwa nini angetamani uso wake ubadilishwe katika programu ya ughushi mbizi. Inaweza kuwa mtu mashuhuri, mwanasiasa, mhusika wa katuni, au kitu kingine chochote.

– **SOMO KUU –**

Dakika 60

JADILI

Kumbuka: Ili kuwafanya waelewe, waonyeshe video ya ughushi mbizi

[**ULIZA**] Je, umewahi kuwa katika hali ambapo video au picha inayodaiwa kuwa yako ilikuwa ikivuma kwa sababu zozote zile, au unamfahamu mtu ambaye amewahi kufanya hivyo?

Kwa mfano, video yako ukiwarushia mawe askari polisi au ukitoa maneno ya kashfa wakati wa maandamano

Shiriki video hii: Inazidi Kuwa Vigumu Kugundua Video ya Ughushi Mbizi

[HIMIZA] washiriki kuchangia uzoefu wao, jinsi ulivyowafanya wahisi, na mawazo yao ya kibinafsi ni nini juu ya habari potofu.
[KUMBUKA] Sitisha mara kwa mara ili kuhakikisha kuwa dhana inaeleweka.

[ULIZA] Je, ni nini ughushi mbizi na ughushi nafuu , na tofauti ni gani?

Sampuli ya majibu

Kwa sababu ya habari za uwongo, kupambanua kilicho halisi kumezidi kuwa vigumu. Ugushi mbizi na ughushi nafuu ni video na picha zilizoigwa ambazo zinazoonyesha walengwa wao wakisema na kufanya mambo ambayo hawakufanya. Hata hivyo, ughushi mbizi hutumia Akili Bandia ya kisasa kubadilisha video kwa njia ambayo inawahadaa watazamaji na kupata mvuto mwingi kupitia mitandao ya kijamii, ilhali ughushi nafuu hutengenezwa kwa kutumia teknolojia inayofikika zaidi na ya bei nafuu. Kutokana na hili, ughushi nafuu ni za kawaida zaidi kuliko ughushi mbizi.

[WAALIKE] washiriki kushiriki katika hadithi ambazo wanaamini kuwa zitawaathiri moja kwa moja. Kwa mfano, wajiwazie kwenye video wakimfanyia kampeni mwanasiasa ambaye itikadi zake wanazikosoa.

[SISITIZA] Teknolojia ya Ughushi mbizi haswa, inaweza kusababisha fujo na hali ya kutokuwa na uhakika ikiwa itatumiwa kwa nia mbaya

na watu wanaotaka kuwadhuru wengine au kueneza habari za uwongo mtandaoni. Wanahitaji tu picha au video yako iliyopo; **[WASHAURI]** wawe waangalifu kuhusu kile wanachopakia, kwani kinaweza kusaidia kuunda maudhui ya uongo, na wanaweza kuishia kuonekana kwenye ponografia au video zinazokinzana na imani zao.

[SIMAMA] Maswali?

[ULIZA] Je, ughushi mbizi na ughushi nafuu zinaundwaje?

Zoezi

Weka taarifa hapa chini ya bendera inayofaa.

1. Unda video ghushi zenye sura halisi ukitumia algorithimu ya Akili Bandia (AI)
2. Algorithimu uwezo wa kutoa maudhui kulingana na uingizaji wa data
3. Kubadilisha uso kwa Photoshop hubadili nafasi ya sehemu ya uso
4. Hudhibiti hisia za video kutengeneza maudhui ya uongo
5. Kudhibiti maudhui kwa kuongeza kasi na kupunguza kasi ya video au sauti

Ughushi Mbizi	***Ughushi Nafuu***

Ughushi mbizi huundwa kwa kuzalisha maudhui yanayoonekana na ya kuhadaa kwa sauti yenye kanuni thabiti za kujifunza kwa mashine na mbinu za teknolojia ya bandia, ilhali ughushi nafuu huundwa kwa teknolojia inayopatikana kwa urahisi na ya gharama nafuu.

[**ALIKA**] washiriki kutazama video zilizo hapa chini.
1. David Beckham anazungumza lugha tisa kuzindua Ombi la Sauti la Kutokomeza Malaria
2. Jinsi tulivyomfanya David Beckham aongee lugha 9

[SISITIZA] Sio kila media inayoonekana kuwa ya ulaghai ni ughushi mbizi/ ughushi nafuu.

[SIMAMA] Maswali?

[ULIZA] Wapi na kwa nini Ughushi mbizi/Ughushi nafuu unatumika?

[ASHIRIA]
• Alipata umaarufu kwa kuingiza waigizaji maarufu kwenye matukio ya ponografia
• Zimebadilika na kuwa zile zinazodhuru sifa za wasichana/wanawake au taarifa potofu.
• Mdukuzi anaweza kutumia programu hasidi iliyopachikwa kwenye video inayovutia ya kina bandia ili kuzindua shambulio la hadaa.
• Ughushi Mbizi inasemekana kuwa mustakabali wa uundaji wa maudhui.

Mifano
1. Filamu/Uigizaji/Sanaa - Unda video za kweli zenye wahusika wa kubuni.
2. Usaliti - kumtia hatiani mwathirika kwa uwongo
3. Siasa - Kuchafua sifa/ Udanganyifu wa uchaguzi
4. Mitandao ya kijamii - k.m. Kubadilishana kwa uso katika snapchat
5. Ulaghai wa fedha - ulafi
6. Uhandisi wa kijamii ili kuiba data ya kibinafsi
7. Ulaghai wa hadaa

[SISITIZA] ukubwa wa madhara yaliyofanywa kwa waathirika (hasa wanawake.) Eleza jinsi video ya kuchekesha inavyoweza kuwa ya kuburudisha, lakini inaweza kuharibu maisha ya mwathirika, ambayo kwa bahati mbaya haiwezi kurekebishwa kwa kuomba msamaha na itaishi kwenye mtandao milele.

[SIMAMA] Maswali?

[ULIZA] Je, unaonaje ughushi mbizi/ ughushi nafuu

Mifano
1. Tumia zana za utafutaji wa kinyume wa picha kama vile Tineye na Fake Image Detector.
2. Takwimu au nyuso hazipepesi kawaida au zina ukungu kuliko mandharinyuma
3. Kunaweza kuwa na tatizo na kusawazisha midomo.
4. Rangi ya ngozi isiyo sawa au rangi ya ngozi isiyo ya asili
5. Wakati picha inapohamishwa, inazunguka kando.
6. Nywele, meno, vito, na maelezo mengine mazuri ni vigumu kutoa.
7. Athari za taa zisizo za kawaida

Zoezi

[HIMIZA] washiriki kutembelea Which Face Is Real na watekeleze vidokezo hivi

[ELEZA] kadiri teknolojia inavyokua, inakuwa vigumu zaidi kutambua Ughushi mbizi, lakini Ughushi nafuu zenye sifa zisizo za asili za kibinadamu ni rahisi kutambua. Ikiwa hawawezi kuchukua kitu kwa macho yao, wanaweza kulipa fidia kwa kufanya utafiti ili kupata dalili nyingine. Kwa mfano, wakiona video ya mtu akizungumza kwenye tukio, washauri waangalie ili kuhakikisha kuwa mzungumzaji ameorodheshwa kwenye tovuti ya tukio.

[SIMAMA] Maswali?

[ULIZA] Je, tunawezaje kuzuia matumizi mabaya na kuenea kwa Ughushi Mbizi/Ughushi Nafuu?

Mifano

1. Sera za serikali na majukwaa ya mitandao ya kijamii
2. Kutumia taswira fifi
3. Zitambue kwa kutumia algorithimu zinazofanana na zile zinazotumiwa kuunda Ughushi Mbizi
4. Deeptrace na Reality Defender zinalenga kutokomeza Ughushi mbizi. Ni sawa na programu kingavirusi ya tarakilishi, lakini kwa Ughushi mbizi
5. Uliza maswali au uombe ushahidi.
6. Angalia chanzo mara mbili. Mwandishi ni nani, ana upendeleo? Je, URL ya hadithi ni halali, Je, chapisho limesasishwa?
7. Kukagua ukweli, kufuatilia hotuba kwa matukio au taarifa, na kupata picha kwa utafutaji wa kinyume wa picha.
8. Jibu habari potofu haraka iwezekanavyo;
9. Ikiwa unatarajia habari mbaya. Tafadhali wajulishe familia yako na marafiki.
10. Tahadhari kuhusu habari za uwongo na uziripoti unapokutana nazo.

[SISITIZA] Wanapaswa kukosoa zaidi kile wanachokiona na kushiriki mtandaoni badala ya kukimbilia tu hitimisho wanapoona video.

[SIMAMA] Maswali?

Zoezi

JARIBIO LA UGHUSHI MBIZI

Unaweza kuwafanya wafanye kazi katika vikundi vya watu 5 ili kujadiliana na kuthibitisha majibu kwa maswali katika kiungo hiki: Spot The Deepfake

MASWALI NA MAJIBU

[ULIZA] Je, una maswali gani kwangu?

[ALIKA] na uwahimize washiriki kuuliza maswali au kutafuta ufafanuzi kwa hatua ambayo haikuwa wazi au kwa kiasi fulani, matarajio ambayo hayajatimizwa.

– HITIMISHO –

Dakika 10

Ughushi mbizi/ughushi nafuu ni teknolojia mpya tarajiwa ambayo bado haijakubalika sana katika jamii yetu. Ni, kama teknolojia nyingine nyingi, ina faida na hasara. Tumejifunza jinsi inavyoweza kutudhuru au kutusaidia, kwa kuzingatia kuwalinda wanawake, ambao ndio walengwa wakuu. Ndiyo, kutakuwa na njia mbalimbali za kuidhibiti kwa wakati. Lakini jukumu ni juu yetu kuleta mabadiliko tunayotafuta; tunapaswa kuongeza ufahamu wa umma kuhusu teknolojia bandia ya Ughushi mbizi/ughushi nafuu na kuhimiza watu wafikirie kwa kina kuhusu vyombo vya habari wanavyotumia.

Hivi ndivyo umejifunza kuhusu teknolojia hii kufikia sasa:

- Tofauti kati ya Ughushi mbizi na Ughushi nafuu, pamoja na jinsi zinavyotofautiana,
- Jinsi zinavyotengenezwa,

- Kusudi zinazotumika,
- Jinsi ya kuzigundua, na kuzuia kuenea kwao kwa nia mbaya.

- https://www.historyofinformation.com/detail.php?id=4792
- https://www.youtube.com/watch?v=wdiHm30V9jI
- https://techvera.com/what-are-deepfakes-and-how-can-we-prevent-their-misuse/
- https://www.kaspersky.com/resource-center/threats/protect-yourself-from-deep-fake

🕓 Malizia

[SAMBAZA] fomu ya tathmini na uwape muda wa kuikamilisha.

[KUMBUKA] Kusanya fomu kabla hawajaondoka**.**

[WASHUKURU] kwa ushiriki wao, na **[WAHIMIZE]** kushiriki yale ambayo wamejifunza na familia na marafiki.

- MWISHO